

Dosarul nr. 2rac-327/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: N. Șova)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, A. Malî, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea
Aeronautică Civilă împotriva Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional
Chișinău” în proces de reorganizare cu privire la încasarea datoriei, penalității și
dobânzii de întârziere,

c o n s t a t ă:

La 05 iunie 2015 Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de chemare în
judecată împotriva ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” în proces de
reorganizare cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, prin reorganizarea Administrației de Stat a
Aviației Civile și formarea Autorității Aeronautice Civile, în temeiul Hotărârii
Guvernului nr. 1084 din 24 septembrie 2008, Hotărârii Guvernului nr. 688 din 09
octombrie 1995, ordinului Ministerului Transporturilor și Infrastructurii
Drumurilor nr. 200 din 03 august 2012, precum și în temeiul Actelor de predare -
primire nr. 7 din 07 decembrie 2012 și nr. 8 din 02 noiembrie 2012, Autoritatea
Aeronautică Civilă a preluat de la Administrația de Stat a Aviației Civile creanța în
valoare de 13 386 292, 23 de lei, pe care ultima o avea față de ÎS „Aeroportul
Internațional Chișinău” și care pe parcursul timpului datorită încheierii Acordului
de reeșalonare a datoriei din 29 aprilie 2013, a fost diminuată până la suma de 4
535 210, 60 de lei.

A menționat că, reieșind din prevederile art. 6 alin. (3) și (6) al Legii aviației
civile nr. 1237 din 09 iulie 1997, pentru perioada 16 mai – 31 decembrie 2012, ÎS
„Aeroportul Internațional Chișinău” are o restanță recunoscută prin acte
confirmative la achitarea plăților de supraveghere în sumă de 4 602 600, 65 de lei,
iar pentru perioada 01 aprilie 2013 – 30 noiembrie 2013 a acumulat o restanță în
sumă de 17 046 761, 17 lei.

A specificat că, prin Hotărârea Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile, cuantumul plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor cod 3 și cod 4, s-a stabilit în mărime de 1,25 euro/pasager la plecare și la sosire.

În pofida faptului că prin scrisorile nr. 12/740 din 16 mai 2013, ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” nu recunoaște și nu se conformează Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile, totuși a acumulat o datorie în sumă de 7 702 002, 62 de lei.

Reclamantul a mai precizat că, prin Hotărârea Guvernului nr. 645 din 07 august 2014 în vigoare de la 22 august 2014, a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare, structurii și efectivului limită a Autorității Aeronautice Civile, astfel că potrivit pct. 26 al Regulamentului menționat, un transfer incomplet sau întârziat pe contul Autorității a plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare atrage după sine penalitatea în mărime de 0,05 la sută din suma netransferată, pentru fiecare zi de întârziere, iar neachitarea plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare, scadente de 60 de zile calendaristice servește temei pentru suspendarea, până la achitarea datoriei, a certificării/autorizării emise de Autoritate.

Având în vedere că suma de 4 535 210, 60 de lei, constituie creanța transmisă de Administrația de Stat a Aviației Civile către Autoritatea Aeronautică Civilă, în procesul de lichidare, a indicat că asupra acesteia nu se vor calcula penalități în conformitate cu pct. 26 al Regulamentului, însă pentru celelalte sume, datorită faptului că nu au fost achitate plățile de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare în perioadele 22 august 2014 – 31 decembrie 2014 și 01 ianuarie 2015 – 31 martie 2015, ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” datorează o penalitate în mărime de 0,05% pentru fiecare zi de întârziere, ceea ce la situația din 31 martie 2015, constituie suma de 3 258 001,45 de lei.

Prin cererile prelabile nr. 258 din 13 februarie 2014, nr. 2391 din 03 decembrie 2014 și nr. 953 din 03 mai 2015 expediate în adresa ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”, s-a solicitat onorarea obligațiunilor pecuniare și transferarea la contul Autorității Aeronautice Civile a sumelor pe care le datorează, fiind reflectată situația din data de 31 martie 2015, însă ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” nu s-a conformat acestor solicitări, cu toate că a fost atenționată despre luarea măsurilor legale în vederea recuperării datoriei.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 9, 10 alin. (1), 14 alin. (1), 572 alin. (2), 602 alin. (2), 619 alin. (1) și (2) Cod civil, art. 7 alin. (6) al Legii aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997, pct. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 și pct. 26 al Hotărârii Guvernului nr. 645 din 07 august 2014.

A solicitat în urma concretizării cerințelor, încasarea din contul ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” în beneficiul Autorității Aeronautice Civile a datoriei în sumă de 33 886 575, 04 lei, compusă din datoria preluată de la Administrația de Stat a Aviației Civile în mărime de 4 535 210, 60 de lei, plăți de supraveghere calculate pentru perioada 16 mai – 31 decembrie 2012 în mărime de 4 602 600, 65 de lei, plăți de supraveghere pentru perioada 01 aprilie 2013 – 30 noiembrie 2013 în mărime de 17 046 761,17 lei, plăți de supraveghere a condițiilor

de certificare a aerodromurilor cod 4 (conform Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013) în mărime de 7 702 002, 62 de lei; încasarea penalităților conform Hotărârii Guvernului nr. 645 din 07 august 2014 în mărime de 11 314 950, 97 lei, pentru perioada 22 august 2014 până la 30 septembrie 2016; încasarea dobânzii de întârziere conform art. 619 alin. (2) Cod civil în sumă de 22 960 941, 96 de lei, pentru perioada 25 iunie 2014 până la 30 septembrie 2016.

Prin hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. A fost încasat de la ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” în proces de reorganizare în beneficiul Autorității Aeronautice Civile suma de 33 886 575, 04 lei cu titlu de datorie, suma de 9 759 328, 65 de lei cu titlu de penalitate conform Hotărârii Guvernului nr. 645 din 07 august 2014 și suma de 22 960 941, 96 de lei cu titlu de dobândă de întârziere. Au fost respinse cerințele Autorității Aeronautice Civile privind încasarea penalității în sumă de 1 555 622, 32 lei, ca fiind tardive. S-a încasat de la ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” în proces de reorganizare în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 50 000 lei.

La 24 martie 2017 și 11 aprilie 2017, ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și Autoritatea Aeronautică Civilă au declarat apel împotriva hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Autoritatea Aeronautică Civilă și ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”, și a fost menținută hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

La 07 iunie 2018, Autoritatea Aeronautică Civilă a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii cerințelor de încasare a penalității, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care pretenția dată să fie admisă integral.

La 27 iulie 2018, ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie respinsă integral.

Prin încheierea din 19 septembrie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de Autoritatea Aeronautică Civilă și ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” au fost considerate admisibile și transmise Colegiului lărgit pentru a fi examinate în fond.

La 29 septembrie 2018, ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile.

În acest sens, a susținut că Hotărârea Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013, în baza căreia instanțele judecătorești inferioare și-au întemeiat soluțiile adoptate, este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova și în special cu art. 76 din Constituție, precum și cu prevederilor art. 30 alin. (6) al Legii cu privire la Guvern nr. 64 din 31 mai 1990 (în vigoare la data publicării Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013), art. 36 alin. (3) al Legii cu privire la Guvern nr. 136

din 07 iulie 2017, art. 3 alin. (1), (3) și (4), art. 72 și 73 din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017.

Astfel, în contextul normelor enunțate, a subliniat că Hotărârile Guvernului nu pot avea efect retroactiv și respectiv, prin Hotărârea Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile, nu puteau fi aplicate plățile de supraveghere din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Hotărârii Guvernului nr. 294 din 11 mai 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile.

ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” a solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile.

Studiind cererea depusă de ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la

soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

Astfel, obiectul excepției și anume Hotărârea Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Or, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de către recurent, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile, cu amânarea examinării cauzei în ordine de recurs până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admite cererea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale cererea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” privind controlul constituționalității prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1 din 04 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea cuantumului plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a Autorității Aeronautice Civile.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva